

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tal-31 ta' Jannar, 2007

Citazzjoni Numru. 39/1998/1

MILLER DISTRIBUTORS LIMITED

VS

**Emanuel BORG u b'degriet tal-25 ta' Frar, 1998, l-isem
tal-kovenut ġie sostitwit bl-isem "Michael"**

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Citazzjoni mressaq fit-13 ta' Jannar, 1998, bil-proċedura sommarja speċjali, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, s-soċjeta' attriċi talbet li din il-Qorti tikkundanna lill-imħarrek iħallasha s-somma ta' elf tliet mija u tnejn u tletin lira Maltija u ħamsa u tletin ċenteżmu (Lm 1332.35) rappreżentanti l-prezz ta' merkanzija lilu mibjugħa, u biex taqta' l-kawża mingħajr trattazzjoni u smigħ;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-25 ta' Frar, 1998, fuq talba magħmula mill-kumpannija attriċi

Kopja Informali ta' Sentenza

b'rikors tagħha tal-20 ta' Frar, 1998, li bih ordnat li isem l-imħarrek jinbidel għal "Michael" minn "Emanuel", kif indikat fl-Att taċ-Ċitazzjoni;

Rat in-Nota tal-Eċċezzjonijiet imressqa fit-18 ta' Marzu, 1998, li biha l-imħarrek laqa' għall-azzjoni attriċi billi qal li huwa m'għandu jhallas xejn lill-kumpannija attriċi;

Rat in-Nota mressqa mill-kumpannija attriċi waqt is-smiġħ tal-4 ta' Mejju, 1998¹, li biha naqqset it-talba tagħha fil-konfront tal-imħarrek għal elf mitejn u sittax-il lira Maltija u sebgħa u erbgħin ċenteżmu (Lm 1216.47);

Rat ix-xhieda mressqa mill-partijiet u l-provi dokumentali relattivi;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tad-19 ta' Ottubru, 1998², li bih ħatret lill-Avukat Dottor Joseph Bonello bħala espert komputist, liema ħatra tħassret b'degriet tad-9 ta' Marzu, 2000³, wara talba li ressaq l-imħarrek b'rikors tiegħu tal-15 ta' Frar, 2000⁴, biex, minflok, jinħatar espert tal-kitba;

Rat id-degriet tad-19 ta' Ġunju, 2000⁵, li bih inħatar Joseph Gaffiero bħala espert tal-kitba, liema ħatra għal darb'oħra tħassret wara li l-espert maħtur, b'nota tiegħu⁶, talab li jinħeles mill-ħatra minħabba raġuni ta' qrubija ma' waħda mill-partijiet;

Rat id-degriet tagħha⁷ (diversament presjeduta) li bih ħatret lil Ivan Formosa bħala espert tal-kitba sostitut, liema ħatra għal darb'oħra tħassret b'degriet ta' din il-Qorti kif issa presjeduta fit-23 ta' Novembru, 2004⁸, wara li irriżulta li l-espert maħtur Ivan Formosa kien ħalla Malta biex jistudja;

---

¹ Paġ. 20 tal-proċess

² Paġ. 49 tal-proċess

³ Paġ. 77 tal-proċess

⁴ Paġ. 73 tal-proċess

⁵ Paġ. 80 tal-proċess

⁶ Paġ. 83 tal-proċess

⁷ (Mingħajr data) f'paġ. 84 tal-proċess

⁸ Paġ. 103 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-degriet tagħha tat-23 ta' Novembru, 2004⁹, li bih ħatret lil Martin Bajada bħala espert tal-kitba sostitut;

Rat ir-Relazzjoni mressqa mill-espert fis-17 ta' Frar, 2005¹⁰, u minnu maħlufa waqt is-smiġħ tas-26 ta' April, 2005;

Rat il-verbal tas-smiġħ tas-26 ta' April, 2005, li minnu jirriżulta li l-imħarrek iddikjara li kien joqgħod għall-konklużjonijiet li wasal għalihom l-espert fir-Relazzjoni tiegħu, filwaqt li l-kumpannija attriċi talbet li titħalla tressaq lill-espert b'xhud tagħha in eskussjoni;

Rat il-verbal tas-smiġħ tat-8 ta' Novembru, 2005, li bih il-kumpannija attriċi ma baqgħetx tinsisti fuq it-talba tagħha li teskuti lill-perit tekniku;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpannija attriċi fid-9 ta' Diċembru, 2005¹¹;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrek fit-30 ta' Jannar, 2006¹², bi twegiba għal dik tal-kumpannija attriċi;

Rat l-Atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tal-25 ta' April, 2006, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża dwar fias ta' merkanzija mibjugħa u konsenjata. Il-kumpannija attriċi tmexxi negozju ta' tqassim ta' pubblikazzjonijiet, ġurnali u rivisti u tgħid li bieghet lill-imħarrek diversi partiti ta' kotba u rivisti li ma ħallashiex tagħhom, minkejja li talbitu biex jagħmel dan;

---

⁹ Paġ. 104 tal-proċess

¹⁰ Paġġ. 109 sa 114 tal-proċess

¹¹ Paġġ. 138-140 tal-proċess

¹² Paġġ. 141-2 tal-proċess

Illi l-imħarrek laqa' għal din l-azzjoni billi qal li m'għandu jhallas xejn lill-attriċi. Aktar 'il quddiem huwa fisser id-difiża tiegħu billi qal li l-kumpannija attriċi qegħda tfittxu għall-ħlas ta' merkanzija li ma ngħatatlux;

Illi mill-fatti li joħorġu mill-atti tal-kawża jirriżulta li l-imħarrek kien bejjiegħ tat-triq (*hawker*) f'portijiet fejn jittrakkaw bastimenti tat-turisti.¹³ Kien ilu s-snin jixtri mingħand il-kumpannija attriċi merkanzija li tinteressa lit-turisti. L-arranġamenti bejniethom kienu fis-sura ta' kont miftuħ, bl-imħarrek jaqta' l-ħlas ta' fatturi qodma meta jirċievi konsenji godda. Fil-biċċa l-kbira tad-drabi, l-imħarrek kien iħallas bi flus kontanti. Il-fatturi li dwarhom il-kumpannija attriċi fittxet lill-imħarrek jinfirxu fuq medda ta' għaxar xhur bejn Mejju tal-1995 u Marzu tal-1996. Il-kawża nfetħet f'Jannar tal-1998, u ffit jiem wara l-imħarrek ħallas mija u ħmistax-il lira Maltija u disgħin ċenteżmu akkont;

Illi jirriżulta li l-konsenji tal-merkanzija lill-imħarrek kienu x'aktarx isiru fid-dar tiegħu f'Ħaż-Żabbar, għalkemm kien hemm xi drabi fejn tali konsenji saru fejn ikun armat l-imħarrek. Fiż-żmien rilevanti għall-każ, il-konsenji saru minn Paul Scerri, impjegat mal-kumpannija attriċi. Dan jgħid li kull meta għadda xi merkanzija tal-kumpannija attriċi lill-imħarrek, dan dejjem iffirmalu fuq il-fattura biex juri li tassew ikun ħa l-merkanzija u ma jkunx ħallasha mal-kunsinna¹⁴. L-irċevuta dwar xi ħlasijiet li l-imħarrek ikun għamel tiġġenerahom il-kumpannija attriċi wara li Paul Scerri jgħaddilha l-ħlasijiet li jkun gabar mingħand l-imħarrek;

Illi, min-naħa tiegħu, l-imħarrek jisħaq li l-kunsinna dejjem saret lilu personalment u qatt ma twasslet għand xi ħadd mill-membri tal-familja tiegħu. Huwa jgħid li dwar l-ebda waħda mill-fatturi li qiegħed jiġi mfittex iħallas ma ħa x-xogħol reklamat. Huwa jisħaq li kull kunsinna li rċieva ħallasha;

¹³ Affidavit tal-imħarrek 7.2.2005, f'paġ. 106 tal-proċess

¹⁴ Xhieda tiegħu 4.5.1998, f'paġġ. 38-9 tal-proċess

Illi l-Qorti tqis li l-konsiderazzjonijiet legali li għandha bżonn tagħmel f'dan il-każ iduru mas-sejbiet tal-perit tal-kitba maħtur minnha. Dan il-każ igġebbed iżżejjed għal żmien twil meta l-kwestjoni messu nstab tarf tagħha mill-partijiet infushom, ladarba kienu ilhom fl-arranġament ta' negozju bejniethom għal żmien daqstant twil;

Illi t-talba tal-kumpannija attriċi tinbena fuq sensiela ta' seba' (7) fatturi. Il-Qorti ma tistax ma tosservax li l-kumpannija attriċi ressqet kopja ta' dawn il-fatturi biss meta ressqet in-Nota tagħha li biha kienet qegħda tnaqqas it-talba tagħha minn Lm 1332.35 għal Lm 1216.47, jiġifieri tnaqqis ta' Lm 115.90. Il-kumpannija attriċi ma ressqet mal-Att taċ-Ċitazzjoni l-ebda kopja tal-fatturi li dwarhom kienet qegħda tressaq il-pretensjonijiet originali tagħha kontra l-imħarrek. Fil-prospett imressaq minnha, il-kumpannija attriċi tgħid li dak l-ammont jirrappreżenta l-import ta' żewġ fatturi li waħda minnhom inħarġet f'Awissu tal-1995 u l-oħra f'Novembru tal-1996;

Illi l-Perit tekniku wasal għall-fehma li, mis-seba' fatturi li dwarhom il-kumpannija attriċi tibni l-każ tagħha, waħda biss (jiġifieri dik datata 14 ta' Marzu, 1996¹⁵) kienet iffirmata mill-imħarrek. Din kellha valur ta' Lm 315.90. Fi tnejn oħra (jiġifieri dik datata 22 ta' Lulju, 1995¹⁶ u l-oħra datata 7 ta' Awissu, 1995¹⁷) ma kienx hemm firma. Fir-rigward tal-erba' fatturi li jibqa', l-espert qal kategorikament li l-firem ma kinux tal-imħarrek. Jekk wieħed joqgħod fuq ix-xhud tal-kumpannija attriċi nnifisha, ladarba tnejn mill-fatturi ma jgibux firma tar-riċevitur, ifisser jew li l-kunsinna ma saritx, jew, jekk saret, tħallset mill-ewwel. F'kull waħda minn dawn iż-żewġ każijiet, l-ebda ħlas m'huwa dovut dwarhom;

Illi, għar-rigward tal-erba' fatturi li l-espert sab li ma kinux iffirmati mill-imħarrek, il-kumpannija attriċi tissottometti¹⁸ li dawk il-firem setgħu kienu ta' xi ħadd mill-familjari tal-imħarrek. Minn din is-suppożizzjoni, mbagħad, targumenta li min fil-fatt wettaq il-firma tiegħu fuq dawk il-

---

¹⁵ Paġ. 28 tal-proċess

¹⁶ Paġ. 23 tal-proċess

¹⁷ Paġ. 24 tal-proċess

¹⁸ Paġ. 139 tal-proċess

fatturi, għamel hekk bħala mandatarju tal-imħarrek, u għalhekk rabat lill-istess imħarrek;

Illi l-Qorti ma tistax toqgħod fuq din it-teżi attriċi. Fl-ewwel lok, ix-xhud Scerri jiddikjara li x-xogħol dejjem ikkonsenjah lill-imħarrek. Diversi drabi tenna li l-imħarrek kien jiffirmalu l-fatturi li ma kinux qegħdin jithallsu mal-kunsinna, u seħaq saħansitra li l-fatturi kollha “ħlief għal xi waħda”, kienu jgħibu l-firma tal-imħarrek¹⁹. Kien biss meta, fil-kontro-eżami, kien magħfus biex ifisser kif kien hemm fatturi li ma kellhom l-ebda firma u oħrajn b'firma differenti li issuġġerixxa li “għieli” iffirmalu iben l-imħarrek. Ix-xhud qatt ma identifika lil tali persuna jew kif sar jaf li dik kienet tassew iben l-imħarrek. L-imħarrek, kif diġa' rajna, jiċċad li xi ħadd minn tal-familja tiegħu qatt laqa' għandu xi kunsinna, u din ix-xhieda l-kumpannija attriċi ma ippruvat twaqqagħha bl-ebda mod. Fit-tieni lok, il-mandat ma jistax jiġi preżunt, u, f'każ ta' dubju, għandu jiġi eskluż²⁰. Ma tressqet l-ebda prova li turi li, tul is-snin kollha li kien għaddej in-negozju bejn il-kumpannija attriċi u l-imħarrek, dan tal-aħħar inqeda b'ħaddieħor għajr minnu nnifsu;

Illi, mbagħad, hemm is-saħħa tal-fehmiet li wasal għalihom l-espert tal-kitba. Il-Qorti ma tistax twarrab dawn il-fehmiet, ukoll għaliex jidher li saru b'reqqa kbira u b'mod li f'it tħalli dubju dwar il-fatti li joħorġu minn dak li jirrizultalu. M'hemm xejn fir-Relazzjoni li jwassal lil din il-Qorti li titbiegħed mill-konklużjonijiet milħuqa jew li jista' jingħad li mhux raġonevoli jew li huwa kontra l-logika fiha. Għall-kuntrarju, il-kumpannija attriċi dehrilha li ma kellhiex għalfejn tishaq biex ittella' lill-espert b'xhud in eskussjoni, jekk tassew kellha xi dubju dwar il-mod kif wasal għall-fehmiet tiegħu. F'qagħda bħal din, il-Qorti ma tarax li hemm lok li wieħed iwaqqa' dak li rrizulta u jdaħħal, minflok, salt konġettura dwar x'seta' sar u ma sarx;

Illi dan iwassal lill-Qorti biex, fuq is-saħħa tal-konsiderazzjonijiet li għamlet aktar qabel, issib li l-pretensjoni tal-kumpannija attriċi fil-konfront tal-imħarrek

¹⁹ Ara x-xhieda tiegħu fpaġġ. 38 u 51 tal-proċess

²⁰ P.A. GV 28.2.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Air Malta Co. Ltd. vs Richard Muscat et u s-sentenzi hemm imsemmija*

dwar l-erba' fatturi (49720, 54324, 54888 u 56025, li jammontaw b'kollox għal Lm 715.70) ma tirriżultax mistħoqqa u m'hijiex sejra tilqagħha;

Illi jifdal l-añhar fattura (60124 bid-data tal-14 ta' Marzu, 1996²¹ għall-ammont ta' Lm 315.90). L-espert tal-Qorti wasal għall-fehma li din hija fattura li fuqha l-firma għamilha l-imħarrek. L-imħarrek, fis-sottomissjonijiet tiegħu²², jgħid li din ukoll ħallasha. Il-Qorti ma tistax toqgħod fuq din l-allegazzjoni. Issa li ntwera li l-firma fuq dik il-fattura kienet tassew magħmula mill-imħarrek, kien jaqa' fuqu li juri li dak li ħa ħallsu. L-aqwa prova tal-ħlas hija r-riċevuta. L-imħarrek ma ressaq l-ebda riċevuta dwar din il-partita. Għall-kuntrarju, mis-sensjela kollha ta' dokumenti li ressaq kopja tagħhom²³, l-ebda waħda ma tirreferi għall-fattura in kwestjoni, u kollha kemm huma għandhom is-sura ta' riċevuta. Dan ifisser li, mill-provi tiegħu stess, fejn ħallas ingħata riċevuta. Fin-nuqqas ta' prova tal-ħlas, li kienet taqa' fuq l-imħarrek, il-Qorti qegħda tqis li l-ħlas ma sarx. Minbarra dan, l-eċċezzjoni li l-fattura tinsab imħallsa m'hijiex kompatibbli mad-difiża ewlenija tal-imħarrek li huwa qatt ma kien irċieva dik il-merkanzija;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tastjeni milli tqis aktar l-ewwel talba u fid-dawl tad-degriet tal-4 ta' Frar, 1998;

Tilqa' t-tieni talba attriċi limitatament għas-somma ta' tliet mija u ħmistax-il lira Maltija u disgħin ċenteżmi (Lm 315.90) u tiċhadha għall-bqija;

Tikkundanna lill-imħarrek iħallas lill-kumpannija attriċi s-somma ta' Lm 315.90, fuq imsemmija, rappreżentanti l-bilanċ ta' prezz ta' merkanzija lilu mibjugħa u konsenjata, flimkien mal-imgħaxijiet legali fuq l-imsemmija somma b'effett mill-15 ta' Lulju, 1997, sal-jum tal-ħlas effettiv; u

---

²¹ F'paġ. 28 tal-proċess

²² Paġ. 142 tal-proċess

²³ Paġġ. 54 sa 67 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

Tordna li **I-ispejjeż tal-kawża** jithallsu in kwantu għal sehem minn erbgħa ($\frac{1}{4}$) mill-imħarrek u tliet ishma minn erbgħa ($\frac{3}{4}$) mill-kumpannija attriċi.

Moqrija

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----